Gemeente Montfoort

RAADSVOORSTEL
ter besluitvorming in de raad

Zaaknummer	278950	Datum Raadsvergadering	22 april 2024
Onderwerp	Transitievisie Warmte	Datum commissievergadering	8 april 2024
Portefeuillehouder	Wethouder W. van Wikselaar		
Raadscommissie	Ruimte		

Voorstel

1. Te besluiten, kennis genomen hebbende van de transitievisie warmte, om geen wensen en bedenkingen met betrekking tot de Transitievisie Warmte aan het college kenbaar te maken.

Kernboodschap

Montfoort staat voor de uitdaging om duurzamer te worden en minder afhankelijk te zijn van aardgas om gebouwen mee te verwarmen. Een essentieel onderdeel om dit te bereiken is de transitie naar een CO_2-neutrale warmtevoorziening. Het opstellen en vaststellen van een Transitievisie Warmte vormt hiervoor een cruciale stap. Door veranderde wetgeving is het college het bevoegd gezag geworden als het gaat om de Transitievisie Warmte. Het college acht het wenselijk dat u als gemeenteraad eerst uw wensen en bedenkingen bij de Transitievisie kenbaar kan maken.

Bijlage(n)

- Transitievisie Warmte

Aanleiding

Montfoort staat voor de uitdaging om duurzamer te worden en minder afhankelijk te zijn van aardgas om gebouwen mee te verwarmen. Een essentieel onderdeel om dit te bereiken is de transitie naar een CO_2-neutrale warmtevoorziening. Het opstellen en vaststellen van een Transitievisie Warmte vormt hiervoor een cruciale stap. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten een Transitievisie Warmte (hierna: TVW) opstellen. In deze TVW beschrijven gemeenten het tijdpad waarop wijken van het aardgas af gaan. Voor de wijken of buurten waarvan de gemeente denkt dat ze al voor 2030 aardgasvrij kunnen zijn beschrijft de gemeente welke alternatieven voor aardgas daar kansrijk zijn.
Deze visie omvat:

- Een analyse van de huidige warmtevoorziening, en de potentie voor alternatieve duurzame warmtebronnen.

- Scenario's en opties voor de transitie naar een aardgasvrije warmtevoorziening voor de verschillende wijken binnen de gemeente. Een online tool genaamd storymaps zal worden gepubliceerd als laagdrempelig medium voor bewoners om te zien wat de warmtetransitie voor hen betekent.

- Concrete stappen en planningen voor de uitvoering van de transitie, inclusief betrokkenheid van belanghebbenden en communicatie richting inwoners.

Toelichting
Met deze eerste TVW voor Montfoort kan een start gemaakt worden met uitvoering van de warmtetransitie; het uitfaseren van aardgas als brandstof om gebouwen te verwarmen.

In de Klimaatwet zijn doelstellingen vastgelegd. In 2030 moet de CO_2 uitstoot in ons land met 55% zijn gedaald ten opzichte van 1990. In 2050 moet de CO_2 uitstoot gedaald zijn met 95% ten opzichte van 1990. Het gebruik van fossiele brandstoffen zal flink omlaag moeten om deze doelstellingen te halen. Een van de landelijke einddoelen om dit voor elkaar te krijgen is om in 2050 niet langer gebruik te maken van aardgas in de gebouwde omgeving.

Bij de warmtetransitie is er sprake van een dynamisch, complex systeem met grote onzekerheden. Beleidsvorming door het opstellen van een TVW gaat daarom over het neerzetten van een strategische toekomstvisie, concrete acties op de korte termijn en kaders voor toekomstige acties. De TVW wordt daarom ten minste elke 5 jaar geactualiseerd.

Argumenten:

1. De Transitievisie warmte is een leidraad die inzicht biedt in de mogelijkheden en richtingen voor de overstap naar een aardgasvrije warmtevoorziening binnen de gemeente, en geeft daarmee richting aan de langetermijnplanning voor onze gemeente.

2. Het opstellen van een Transitievisie Warmte is een vereiste vanuit het Rijk, waarin gemeenten worden aangemoedigd om hun eigen transitieplannen te formuleren.

3. Door de Transitievisie Warmte vast te stellen, zetten we concrete stappen richting een duurzamere toekomst, waarbij we inwoners, bedrijven en instellingen betrekken bij de energietransitie.

<u>Gewenst resultaat</u>
Het gewenste resultaat van het vaststellen van de Transitievisie Warmte is het in handen hebben van een duidelijke gids voor de overgang naar aardgasvrije wijken en gebouwen in Montfoort. Door dit document vast te stellen, streeft de gemeente naar concrete stappen te definiëren en de betrokkenheid van belanghebbenden te borgen bij het verwezenlijken van een duurzame warmtevoorziening.

Kanttekeningen en alternatieven
De warmtetransitie, de route naar een CO_2 neutrale en aardgasvrije gebouwde omgeving, is een nieuwe ontwikkeling voor alle betrokkenen. Dit geld ook voor de inwoners van Montfoort. Tijdens het proces om te komen tot een TVW is de betrokkenheid van inwoners gaandeweg toegenomen. Toch lijkt het erop dat het merendeel van de Montfoortse inwoners nog moet worden bereikt. Daarvoor is grote inzet nodig vanuit de gemeente, moeten nieuwe manieren van samenwerken worden uitgevonden en zijn er financiële middelen nodig.

Uit deze TVW volgt nog géén besluit over het alternatief voor aardgas. Dit besluit wordt t.z.t. genomen in het (wijk)uitvoeringsplan. Afgezien van de categorie woningen "natuurlijk tempo" wordt in de TVW voor geen enkele wijk of buurt een duidelijke voorkeurskeuze uitgesproken voor een duurzame warmtevoorziening of warmtebron. Er zal dus nader onderzoek gedaan moeten worden om te kunnen bepalen wat nu dé beste oplossing is per wijk of buurt. Alle woningen/buurten waar een individuele oplossing het meest voor de hand

ligt vallen in de categorie “natuurlijk tempo”. Hier loont het sowieso om direct aan de slag te gaan.

In de TVW wordt een tijdpad geschetst voor een aanpak om wijken/buurten aardgasvrij te maken en een gemeentebrede aanpak om via het ‘natuurlijk tempo’ gebouwen te isoleren in de route naar aardgasvrij. Om de ambities in 2050 waargemaakt te hebben is het noodzakelijk om tot 2040 ieder jaar een nieuw wijkuitvoeringsplan op te starten. Of dit in de praktijk mogelijk is hangt van veel factoren af; financiële middelen, menskracht, techniek, enz. Zonder aanvullend budget voor uitvoeringscapaciteit voor deze uitvoeringsplannen is het onzeker of het gewenste tempo behaald kan worden.

De analyses zijn gebaseerd op huidige inzichten in kosten en prestaties van alternatieven voor besparing en opwek van energie. We weten nog niet hoe de transitie gaat lopen en wat de technische, financiële en juridische mogelijkheden in de toekomst zijn. Dat geldt ook voor de voorkeuren van gebruikers. Het is daarom ook belangrijk om de transitievisie over 5 jaar te actualiseren.

Juridische gevolgen

Juridische gevolgen vaststelling TVW

Voor de voorbereiding en vaststelling van de concept TVW is toepassing gegeven aan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Betrokken partijen zijn in een vroegtijdig stadium betrokken en belanghebbenden zijn in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven op het besluit en de stukken.

De totstandkoming en uitvoering van de TVW wordt daarnaast bepaald door, en geborgd met, het instrumentarium van de per 1 januari 2024 in werking getreden Omgevingswet. De TVW sluit aan bij de Omgevingsvisie waarin het thema energietransitie aan de orde komt. Tot 1 januari 2024 konden gemeenten op basis van het Klimaatakkoord en de autonome bevoegdheid tot het vaststellen van beleidsplannen de TVW laten vaststellen door de gemeenteraad. Een als zodanig vastgestelde TVW is vanaf 1 januari 2024 door het overgangsrecht Omgevingswet gaan gelden als een programma onder de Omgevingswet. Een TVW die ná 1 januari 2024 wordt vormgegeven als programma onder de Omgevingswet wordt vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders. Dit wordt veroorzaakt door het uitgangspunt in de Omgevingswet waarin het college als bevoegd gezag is aangewezen voor het instrument programma. Het toekomstige omgevingsplan waarin de TVW (deels) gaat landen, wordt wél vastgesteld door de gemeenteraad.

De TVW bevat gemeentelijk beleid met in potentie flinke consequenties voor de gemeente en consequenties voor inwoners, organisaties en bedrijven. Het college van burgemeester en wethouders zal de gemeenteraad moeten betrekken bij beslissingen die een grote impact hebben op de gemeente en moet de gemeenteraad informatie toesturen die nodig is voor het uitvoeren van de democratische taak die de raad heeft. Gemeenteraden beschikken daarbij over de reguliere bevoegdheden op grond van de Gemeentewet. Gemeenteraden moeten dus nauw worden betrokken bij de totstandkoming van de TVW, ook als zij deze niet zelf vaststellen. Daarom wordt ervoor gekozen om de TVW voor te leggen aan de raad zodat zij wensen en bedenkingen kenbaar kan maken . In de raadsvergadering kunnen vragen worden gesteld en discussie worden gevoerd over de inhoud van de TVW. Zo wordt aan de eis van het programma onder de Omgevingswet voldaan en is de betrokkenheid van de gemeenteraad geborgd.

Door het instrumentarium uit de Omgevingswet toe te passen zullen de TVW en wijkuitvoeringsplannen soepel onderdeel worden van de Omgevingsvisie. De Omgevingswet biedt kansen om de energietransitie integraal aan te pakken. In landelijke pilots worden kennis en ervaring opgedaan met de juridische instrumenten die benut zullen worden voor een vertaling naar de lokale context van Montfoort. Ook zullen er afspraken gemaakt moeten worden over de samenwerking met inwoners en andere stakeholders in de energietransitie. Meer informatie over het juridisch en beleidsmatig kader is te vinden op de website van Programma Aardgasvrije Wijken.

Financiën
Het vaststellen van de TVW heeft geen directe financiële gevolgen. De uitvoering van de TVW, in de vorm van het uitvoeringsprogramma en de daaruit volgende (wijk)uitvoeringsplannen, vergt wel het beschikbaar stellen van middelen en capaciteit. Voor verdere uitleg zie planning en aanpak.

Planning en aanpak
Om structuur aan te brengen in de uitvoering van de warmtetransitie binnen de gemeente, wordt er in 2024 een uitvoeringsprogramma opgesteld. Hierin wordt een overzicht van de beoogde planning en uitvoering in verder detail uitgewerkt. In de TVW zijn drie wijken (Keizerrijk, Zuidoost Linschoten en Noordwest Hofland) als kansrijk bestempeld. Voor deze wijken is de intentie met het opstellen van de uitvoeringsplannen te beginnen en vóór 2030 tot uitvoering van deze plannen te komen.

Het uitvoeren van de plannen vraagt (extra) capaciteit en middelen van de gemeente. De mate waarin deze aanvullende capaciteit en middelen nodig zijn hangt af van de nog te maken keuzes op onder andere marktordening en rolneming, voornamelijk in regionaal verband. De mate waarin de gemeente een kleine of grote rol op zich neemt, heeft namelijk gevolgen voor onder andere de financiën en de organisatie.

Communicatie / Participatie
Het traject van het komen tot een Transitievisie Warmte ging uit van het principe dat het een breed gedragen document moest zijn. Draagvlak en participatie zijn voorop gesteld in de ontwikkeling van de visie. In het opstellen van de (wijk)uitvoeringsplannen zal dit principe ook als uitgangspunt worden gebruikt.

Na vaststelling zal de TVW gepubliceerd worden, en via de gemeentelijke kanalen kenbaar worden gemaakt. Het online hulpmiddel (storymaps), welke onderdeel is van de TVW, zal online beschikbaar komen voor alle geïnteresseerden.

Relatie met duurzaamheid / Maatschappelijk verantwoord ondernemen
Het vaststellen van de Transitievisie Warmte is een belangrijke stap richting een duurzamere gemeente. Het onderstreept het streven naar duurzaamheid en het nemen van verantwoordelijkheid voor de impact van onze handelingen op het milieu en maatschappij, met name de inwoners van de gemeente Montfoort.

Omschrijving bijlagen
Transitievisie warmte

Montfoort, 19 maart 2024

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MONTFOORT,

de secretaris,	de burgemeester,
M.H. van der Veer	mr. P.J. van Hartskamp-de Jong

Gemeente Montfoort

RAADSBESLUIT

In de openbare vergadering van 22 april 2024 heeft de gemeenteraad besloten geen wensen en bedenkingen aan het college kenbaar te maken:

de griffier,

mr. S.G. Meijer

de voorzitter,

mr. P.J. van Hartskamp-de Jong

Gemeente Montfoort | Kasteelplein 5 | 3417 JG Montfoort
Postbus 41 | 3417 ZG Montfoort | T 0348-476400 | info@montfoort.nl
www.montfoort.nl